

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ НОРМИ**

Спеціальність: **С4 «Психологія»**

Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**

Код освітнього компонента в освітньо-професійній програмі: **ОК 16**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Форма здобуття освіти: **очна (денна)**

Рік навчання: **1**

Семестр(и): **II (весняний)**

Тип освітнього компонента: **вибірковий**

Навчальний рік: **2025–2026**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**

Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**

Підсумковий контроль: **залік**

Пререквізити: **обсяг знань достатній для вступу на спеціальність**

Кафедра/підрозділ: **кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, пр. Науки, 4, корпус А, 3 поверх, кафедра судової медицини, медичного правознавства імені засл. проф. М.С. Бокаріуса, вул. Амосова, 35, філія № 2 Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, 3 поверх**

Керівник освітнього компонента: **проф. Мельниченко Олександр Анатолійович, доц. Кривенко Олександр Іванович**

email: **oa.melnichenko@knmu.edu.ua, oi.kryvenko@knmu.edu.ua**

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Європейський вектор розвитку передбачає, що Україна буде, окрім іншого, неухильно дотримуватися принципів нульової толерантності до фактів корупції і порушення академічної та професійної доброчесності. Особливо важливо, щоб молоді фахівці від початку своєї професійної діяльності стали протагоністами означених цінностей. Тому слід їх не лише усіяко популяризувати, а й озброювати відповідним методологічним забезпеченням і ознайомлювати з кращими практиками у цій царині.

МЕТА КУРСУ: оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками дотримання правових і соціальних норм в професійній діяльності та буденному житті.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (20 год.):**

1. Поняття правових та соціальних норм: значення для психолога.
2. Правове регулювання діяльності психолога в Україні.
3. Етичний кодекс психолога: структура, принципи, відповідальність.
4. Конфіденційність, інформована згода та захист персональних даних.
5. Професійна доброчесність у психології.
6. Запобігання корупції в професійній діяльності психолога.
7. Правова та етична відповідальність психолога.
8. Правове забезпечення роботи з вразливими групами.
9. Психолог в системі освіти та охорони здоров'я: права і обов'язки.

10. Соціальна місія та етична відповідальність психолога в громаді.

Перелік тем практичних занять (28 год.):

1. Поняття правових та соціальних норм: значення для психолога.
2. Правове регулювання діяльності психолога в Україні.
3. Етичний кодекс психолога: структура, принципи, відповідальність.
4. Конфіденційність, інформована згода та захист персональних даних.
5. Професійна доброчесність у психології.
6. Запобігання корупції в професійній діяльності психолога.
7. Правова та етична відповідальність психолога.
8. Правове забезпечення роботи з вразливими групами.
9. Психолог в системі освіти та охорони здоров'я: права і обов'язки.
10. Соціальна місія та етична відповідальність психолога в громаді.

Перелік тем самостійної роботи здобувачів вищої освіти (78 год.)

1. Право людини на фізичне, соціальне та ментальне здоров'я.
2. Правове забезпечення психологічної діяльності в Україні.
3. Правове регулювання примусової психіатричної допомоги.
4. Правовий статус клінічного психолога в системі охорони здоров'я.
5. Правові норми органів державного управління.
6. Правові норми органів місцевого самоврядування.
7. Правові причини корупції та її наслідки.
8. Правові прояви корупції та її наслідки.
9. Проблеми зі забезпеченням дотримання соціальних норм.
10. Проблеми зі забезпеченням справедливості під час притягнення до відповідальності осіб, які порушили соціальні норми.
11. Психологічна допомога дітям: особливості правового забезпечення.
12. Релігійні норми.
13. Соціальна відповідальність за порушення соціальних норм (зокрема, принципів професійної доброчесності).
14. Соціально-економічні прояви корупції та її наслідки.
15. Соціально-психологічні причини корупції та її наслідки.
16. Суб'єкти та об'єкти правових відносин в сфері охорони здоров'я.
17. Судово-психологічна експертиза: правові аспекти.
18. Сутність та види доброчесності.
19. Сутність та види соціальних норм.
20. Фінансова відповідальність за порушення соціальних норм (зокрема, принципів професійної доброчесності).
21. Фінансова відповідальність психолога.

СРС спрямована на поглиблення й закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ і практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка порушення граничних термінів виконання індивідуального завдання, яке слід перевірити упродовж 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал (АСУ). Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70–120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Оцінка з освітнього компонента виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік. Оцінка за залік становить від 120 до 200 балів.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи у межах вивчення освітнього компонента: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1–2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи у межах вивчення освітнього компонента:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона;
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото;
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle.

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Антикорупційний менеджмент: підручник. Київ: ЦУЛ, 2021. 768 с.
2. Бандурка О.М., Коченов М.М. Юридична психологія: підручник. Харків: Право, 2020. 512 с.
3. Дудник О.А. Організація діяльності психологічної служби: навчально-методичний посібник. Полтава: Вид-во УДПУ, 2023.

4. Запобігання корупції у приватному секторі: монографія / за заг. ред. Б.М. Головкина. Харків: Право, 2020. 286 с.
5. Кацавец Р.С. Правова психологія: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2021. 120 с.
6. Кацавец Р.С. Юридична психологія: навчальний посібник. 3-тє вид., доп. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
7. Кікалішвілі М.В. Стратегія й тактика протидії корупційній злочинності в Україні: монографія. Запоріжжя: Гельветика, 2020. 415 с.
8. Кубаєнко А. Антикорупційний менеджмент: методичні рекомендації. Одеса: Фенікс, 2023. 54 с.
9. Кубаєнко А., Крижановська О. Антикорупційне право та основи Е-декларування: навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2023. 150 с.
10. Логвиненко Б.О. Науково-практичний коментар до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Київ: Дакор, 2021. 272 с.
11. Медведєв В.С., Кудерміна О.І., Горбенко Д.А. Психологічна служба правоохоронних органів України: навчальний посібник. Київ: Вид-во НАВС, 2022. 188 с.
12. Мельниченко О.А., Кривенко О.І., Єрьоменко Г.В., Косенко А.В. Добросесність: сутність, види, елементи, державна політика. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 4. С. 341–353. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4\(34\)-341-353](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4(34)-341-353)
13. Мельниченко О.А., Набока Л.В., Ваніна Я.А. Взаємозв'язок антикорупційної політики держави та державної політики щодо протидії рейдерству. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 4. С. 657–666. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4\(14\)-657-666](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4(14)-657-666)
14. Миронова Г.А. Модернізація цивільного законодавства у сфері надання медичної допомоги. Херсон: Гельветика, 2020. 200 с.
15. Оксютрович М.О., Коширець В.В., Мудрик А.Б. Юридична психологія: навчальний посібник. Житомир: Житомирська політехніка, 2024. 161 с.
16. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність: навчальний посібник / за заг. ред. Є.Г. Карташова, А.П. Миколайця. Київ: Освіта, 2020. 303 с.
17. Сливка С.С. Психологія у правоохоронній діяльності: підручник. Львів: Вид-во ЛДУВС, 2021. 420 с.
18. Федоренко Н.О. Юридична психологія: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2022. 368 с.
19. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менджул М.В. Медичне право: підручник. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с.
20. Чеховська І.В. Медичне право України: навчальний посібник. Ірпінь: Вид-во УДФСУ, 2020. 480 с.

Завідувач кафедри громадського здоров'я
та управління охороною здоров'я

Катерина ПОМОГАЙБО